

Media Usage Of Radical Salafi Movements: Sample ISIS

Çiğdem ERDİN

Abstract: ISIS, it is the work that continues its actions to this day, is a terrorist organization that acts against the security forces and the civilian population. This organization that sets out to establish a new state by choosing a path not followed by any terrorist organization until now. It aimed at seizing cities by targeting countries. Isis that occupied some cities like El Bab, Raqqa, Palmira, Mosul, Sirte, Derna, Benghazi, separated from some territories forcing the coalition forces and with great efforts of Turkey but ISIS continues still bombarded activities against Europe.

Islamofobi coming back again revived the existing muslim opposition in Europe. Jihadist organization referring to İslam and Quran. Doesn't accept other beliefs and opposes western thinking. ISIS won unintelligibly the sympathies of some country's citizens. ISIS that uses social media extremely well and finds worrier to its group even from between continents. It made a big sound with social networking sites, torture, and propoganda videos. The aim of this study is to reveal the situation in countries where it is effective and why and how an organization that uses social media most actively collected worriers.

Keywords: ISIS, İslam, Social Media

Radikal Selefi Örgütlerin Sosyal Medya Kullanımı: IŞİD Örneği¹

Özet: IŞİD, güvenlik güçlerine ve sivil halka karşı eylem yapan bir terör örgütüdür. Yeni bir devlet kurmak amacıyla yola çıkan örgüt, şimdiye kadar hiçbir terör örgütünün izlemediği bir yol seçmiş ve ülkeleri hedef alarak şehirleri ele geçirmeye yönelmiştir. El-Bab, Rakka, Palmira, Musul, Sirte, Derne, Bingazi gibi kentleri işgal eden ve bazı bölgelerden koalisyon güçleri, hatta Türkiye'nin büyük uğraşları sonucunda çekilen IŞİD, Avrupa kıtasında da bombalı eylemlerini sürdürmektedir.

İslamofobi'nin yeniden gündeme gelmesi, Avrupa'da var olan Müslüman karşıtlığını tekrar alevlendirmiştir. İslam ve Kuran'ı kaynak gösteren, diğer inançlara 'kafir' gözüyle bakan ve Batı'nın düşüncelerine karşı gelen cihatçı örgüt, anlaşılamayan bir şekilde bazı ülke vatandaşlarının sempatisini de kazanmıştır. Sosyal medyayı son derece iyi kullanan ve bu sayede kıtalar arasında bile grubuna savaşçı çeken IŞİD, sosyal paylaşım sitelerinden yayınladığı işkence ve propaganda videoları ile de dünyada büyük ses getirmiştir. Bu makale çalışmasında, IŞİD'in sosyal medya mecralarında, savaşçı ya da sempatan devşirmede izledikleri yolları, sosyal medyayı nasıl kullandıkları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: IŞİD, İslam, Sosyal Medya

1. GİRİŞ

Radikal selefi gruplar, Amerika Birleşik Devletleri'nde 11 Eylül 2001'de gerçekleştirdiği saldırılar sonrasında Avrupa ve Amerika'da tehdit

olarak görülmeye başlanmıştır. İslam'ın da bir fobi haline dönüştürülmesi ile 'İslam ve terör' bir arada anılmaya hapsolmüştür. Radikal grupların eylemlerinde Kur'an, İslam öğretileri kullanması tüm tepkilerin Müslümanlara dönmesine neden

¹Cihatçı Terör Örgütlerinin Sosyal Medya Kullanımı: DEAŞ Örneği' isimli bu makale çalışması, Prof. Celal Nazım İrem danışmanlığında İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yürütülen 'Cihatçı Hareketlerin Medya Kullanımlarının Semiyotik İncelemesi: DEAŞ Örneği' başlıklı yüksek lisans çalışmasından türetilmiştir.

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

*Corresponding author (İletişim yazarı):

cigdemerdin@stu.aydin.edu.tr

Citation (Atf): Erdin, Ç., (2017). Radikal Selefi Örgütlerin Sosyal Medya Kullanımı: IŞİD Örneği. Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1 (2): 124-130.

olmuştur. El-Kaide'nin varlığının azaltılmasından sonra sakinlik dönemine giren süreç, Suriye İç Savaşı'nın başlaması ile hareketlenmiş ve selefi radikal örgütler hücrelerinden uyanmıştır. Yeni oluşumlar, örgütler arasında çıkan çatışmalarla bölünmeler başlamış ve dünyaya kısa sürede korku salan bir yapılanmayı meydana getirmiştir. Irak Şam İslam Devleti adı altında kendisini duyuran örgüt, diğer terör gruplarının aksine devlet kurmayı amaçlayarak şehirleri ele geçirmiş ve kendi mahkemelerini kuracak, sınırları içinde yaşayan halka kimlik çıkaracak kadar ileri gitmiştir. Ekonomik gücün değerinin farkında olan IŞİD, petrol ve suyun daha fazla olduğu yerleri işgal etmiş, bu sayede ciddi gelir sahibi olmuştur. Örgütü diğer oluşumlardan ayıran bir başka özellik ise çeşitli medya araçlarını güçlü şekilde kullanmasıdır. İnternet sayesinde sosyal medyaya dağılan destekçileri yoluyla daha fazla eleman çeken IŞİD, kıta ötesinde yaşayan bir kişiyi dahi, ideolojisine inandırıp Suriye'ye savaşmak için davet edebilmektedir. İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Hollanda gibi ülkelerden IŞİD için savaşmak, İslam devletinde yaşamak isteyen 'homegrown' teröristler, kıtalar aşır örgütün konumlandığı bölgelere gitmektedir. Bir diğer yandan, IŞİD için çalışan ve terör örgütünün sınır ötesi çalışmalarını yürüten hücreler, başta Avrupa olmak üzere birçok kıtada bombalı saldırılar, araçla halkın arasına dalma suretiyle ölümlü eylemler ve silahlı saldırılar ile buldukları yerlerde ve yakın bölgelerde tehdit saçmayı sürdürmektedir. İnternet sayesinde sanal dünyada Facebook, Twitter, Youtube gibi sosyal medya mecralarını sıklıkla kullanan örgüt, halka ya da kendisine karşı gelen kişilere gösterdiği orantısız güç kullanımını, şiddeti ve işkenceyi sosyal medya hesaplarından paylaşarak, şiddeti doğallaştırmaktadır. Günlük yaşantı içinde kafa kesme, araç arkasına bağlayarak yerde süründürme, kafes içinde boğma gibi işkence görüntülerini doğal ve İslam'ın cezalandırma biçimi olarak gösteren terör örgütü, bu sayede hem kendi sözde kudretini kanıtlamakta, hem de başta siyasi aktörler olmak üzere ülkelerin güvenlik politikalarına medyan okumaktadır.

2. SURİYE'DE İÇ SAVAŞ

Yakın dönem Suriye tarihinde önemli gelişmelerin sebebi olan ve Hafız Esad öldükten sonra görevi alan Beşar Esad, ülkede ciddi yasaklama politikaları izlemiş ve güçlü bir muhaberat sistemi kurmuştur. Bu sistem ile beş kişiden fazla insanın bir araya gelmesi yasaklanmış ve politik muhalifler göz hapsinde tutulmuştur. Basın özgürlüğünden söz

edilmeyen ülkede Hama katliamı yaşanmış ve 55.000 kişi hayatını kaybetmiştir. Uluslararası Af Örgütü araştırmalarına göre Suriye'de kadınlar ayrımcılığa maruz kalırken, Amerika merkezli düşünce kuruluşu Freedom House'a göre Suriye özgür olmayan baskıcı bir rejim ile yönetilmektedir. 2008 yılına gelindiğinde ABD Dışişleri Bakanlığı'nın hazırladığı İnsan Hakları raporuna göre; rejim, başta muhalifler olmak üzere insanları sorgusuzca tutuklayarak temel hak ve özgürlükleri ihlal etmektedir. 2011 yılında Esad yönetimi 'demokratik reform' söylemleri ile halkını ayakta tutmaya çalışsa da Arap Birliği amacı olan seküler Baas ideolojisi de İsrail ile yaşanan ekonomik sıkıntılar ve diplomatik çekişmeler sonucunda itibarsızlaşmıştır.

Bu dönemde Suriye'nin iç dinamiklerinin karışacağı ve manipüle edileceği belli olurken, açılanamayacak biçimde Esad'ın zenginleşmesi ve halkın fakirleşmesi, rejime karşı nefreti daha da artırmıştır. Çoğalan yoksulluk, işsizlik, devlet makamlarında yolsuzluk, adaletsiz kazançlar, çok partili hayatın olmamasının verdiği tek güç, özgür olmayan bir basın ve hükümet baskılı bir hayat sonucunda Suriye'de beklenen isyan Tunus'da ortaya çıkmış ve Ortadoğu'yu sarmıştır. Suriye'de, 2011 Ocak ayında başlayan gösteriler Şam ve Halep'te sesini duyurmuş, halkın ayaklandığı her eylem orantısız sertlik ile rejim güçleri tarafından engellenmiştir. Suriye'de yaşanan olaylara sessiz kalmayan Esad ise, Suriye'ye uluslararası bir komplo düzenlendiğini belirtmiş ve bazı politik tutuklular salıverilmiştir. Rejim karşıtı eylemciler, insan haklarının tanınması, olağanüstü halin kaldırılması ve yolsuzlukla mücadele çabalarını bırakarak Esad rejimini sonlandırmak istemiştir ve bunun sonucunda çıkan çatışmalarda 1000'den fazla sivil 150'den fazla güvenlik görevlisi hayatını kaybetmiştir. Rejim karşıtı muhalif güçler, Suriye Ulusal Konsey'ini kurmuş ve Özgür Suriye Ordusu'nu da berabere alarak merkezi Türkiye'de olan bu organizasyonu etnik gruplar, politik gruplar ve aktivistler ile güçlendirmiştir. Ancak etkin varlığını koruyamamıştır. Özgür Suriye Ordusu'nun Türkiye'den destek görmesiyle Hatay'a karargah kurulmuş ve askeri komuta merkezi olarak Suriye kullanılmıştır. Kuzey Suriye'de yerleşim yerlerinde hakimiyet kuran ÖSO, 2011 yılı sona erene kadar rejimle savaş halinde kalmıştır. 2012 yılında rejim ordusu, ÖSO'nun elinde olan bölgeleri geri almış ve Baba Amr'da da direnişi kırarak Şam'a hakim olmuştur. İdlib'in de rejime geçmesi ile güvenli bölge oluşturma çabası sonucunda 10.000'den fazla insan

yaşamını yitirmiştir. Birleşmiş Milletler ve Arap Birliği Suriye Özel Temsilcisi olan Kofi Annan, hükümet ile muhalifler arasında barış anlaşması için harekete geçmiştir. 12 Nisan 2012'de iki taraf arasında ilan edilen ateşkes başarılı olamamıştır. Hula'da yaşanan ve 108 kişinin ölümü ile sonuçlanan saldırı sonrasında Birleşmiş Milletler Suriye'de yaşananları 'İç Savaş' olarak tanımlamıştır.

2.1. İç Savaş İle Birlikte İŞİD Varlığı

Özgür Suriye Ordusu, karargahını Türkiye'den Suriye'ye taşımış ve muhalifler Şam'ın bazı bölgelerine girmişlerdir. Rejim güçlerinin bölgeye ağır bombalı saldırılar düzenlemesi ile birçok sivil, hayatını kaybetmiştir. 2013 yılında El Nusra eylemleri ile sesini duyurmaya başlamış ve Suriye iç savaşını fırsat bilerek boş kalmış otoriteden yararlanarak bölgeye hakim olmaya çalışan köktendinci gruplar ortaya çıkmıştır. 'Irak Şam İslam Devleti' adı altında ortaya çıkan oluşum, Suriye ve Irak başta olmak üzere Ortadoğu'da bir devlet kurma amacıyla eylemlerine başlamıştır. İnanç ve ideolojik olarak El-Kaide, İŞİD, El-Nusra gibi örgütlerin tümü mezhepsel ve ideolojik olarak Vehhabi-Selefilik benimsenmişlerdir. Bu örgütlerin Sünni olarak görülmesini sağlayan şey ise bunların daha çok Sünni Müslümanlar arasında taraftar bulmasıdır. Sünnilik bir mezhep adı değil, Şiiliğin karşısındaki Müslüman blok için kullanılan genel bir kavramdır. Sünnilik içinde birçok mezhebin ve farklı düşünce sistemlerinin yer aldığı bir çatı gibidir. 19. yüzyılda Vehhabiliğin ortaya çıkışı ile Sünnilik kavramı anlamını yitirmiştir. Bugün dini devrimci örgütlerin ve terör örgütlerinin çoğu Vehhabi- Selefi networküne bağlı gruplardır. Vehhabi- Selefilik Sünnilik içinde yer alınamayacağı fazlasıyla tartışılmıştır. Fakat daha sonra özellikle Türkiye'de İran devriminden etkilenen İslamcı gruplar tarafından Vehhabilik Suudi Arabistan'la ilişkili olarak reddedilirken, Afganistan ve Bosna savaşlarından sonra Selefilik oldukça rağbet gören bir kavram olmuştur. İŞİD gibi örgütleri Sünni olarak tanımlamanın taktiksel olarak iki anlamı vardı. Birincisi; Şiilik karşıtlığı üzerinden İslam dünyasında onlara meşruiyet kazandırmaktır. İkincisi; Vehhabi-Selefilik sahip olduğu aşırı tekdüze inanç öğretisi ile her zaman Hanefi coğrafyada mesafeli durulan bir yapı olmuştur. Özellikle Türkiye'de gerçekleştirilen alçı operasyonu, bu örgütler Sünni olarak isimlendirilerek onların Ortadoğu'da Hanefi ve Şafii muhitlerde taban tutması ve taraftar kazanması sağlanmaktadır. (Demir, 2014: 20) Muhaliflerle ve

rejim güçleri ile çatışan örgütler, rejimin Hizbullah ile birlikte çalışmasıyla Şii- Sünni çatışmasını yeniden doğurmuştur. 2014 yılında El Nusra ile gerek amaç gerekse güç bakımından ayrılığa düşen İŞİD, bölgede hakimiyet kurmaya çalışmıştır. Başta Irak'ta düzenlediği saldırılar ile muhaliflerin elinde bulunduğu bölgeleri ve askerlerin geride kalan silah ve mühimmatları ile güçlenen örgüt, hızla büyümeye ve can almaya başlamıştır.

Irak ordusundan ele geçirdiği silahlarla petrol bölgelerine saldırı başlatan İŞİD, 2014 yılında; Cerablus, El Bab, Mumbuç, Telabiyad, Rakka, Deyr ez-zor, Felluce, Ramadi, Tikrit, Musul, Telafer gibi bölgelerin kontrolünü sağlamıştır. Bu dönem İŞİD'in dünyada en fazla tanındığı, çeşitli ülkelerden savaştı devşirdiği, sosyal medyaya hakim olduğu ve güç gösterisi ile göz dağı verdiği dönem olmuştur. İŞİD terör örgütünün coğrafi konumu, gücü bakımından önem taşımaktadır. Bulunduğu ve çevre bölgeleri kendisine bağlamak hatta mecbur kılmak için özellikle su kenarlarını ele geçirmiştir. Elinde bulundurduğu Deir Ez- Zor'un bir bölümü, Rakka ve diğer kıyı bölgeler sayesinde su kaynaklarına sahip olan örgüt, suyu silah olarak kullanmaktadır. Dicle ve Fırat nehirlerinden kaynakları kesmekte ve halkı susuz bırakmaktadır. Kuruyan toprak açlığı beraberinde getirmekte ve artan nüfus ile Suriye'nin zor durumda kalmasına sebep olmaktadır. İŞİD işgali altında kalan bölgelerden halka uzun bir zaman yakıt ve su gönderimi yapılmamıştır. Yerleşim birimlerinde bulunan su kuyuları kurumuş, insanlar yıkanamamış, beslenememiş ve susuz kalmıştır. 2014'te Musul barajının İŞİD'in eline geçmesiyle, baraj kapaklarının açılıp Musul'u ve burada bulunan Amerikan askerlerinin konuşlandığı alanın sular altında kalması tehdidi ile karşı karşıya kalmıştır. Ancak Irak güvenlik güçleri ve Amerikan askerleri Musul barajını alarak, bölgenin su altında kalmasını engellemiştir.

İŞİD'in Suriye'de varlığını genişletmesiyle dünyada ses getiren ve medyanın da üzerinde durduğu bir oluşum olması sonucunda, radikal selefi örgütlere sempati duyan, İslam'ı ve İslam anlayışını devlet yönetmeye entegre etmeye çalışan kişiler çoğalmıştır. Ortadoğu'da varlık gösteren örgüt ve ideolojisi, gerek sosyal medya, gerekse bu görüşe sahip kişilerin sınır ötesine gitmesi ve örgütlenmesiyle büyümüştür. El Kaide destekçilerinin bir bölümü, İŞİD'in hedef ve inanışlarına olumsuz bakarken, bir bölümü de Bağdadi'ye biatlarını bildirmiş ve örgüte katılmıştır. Örgütle bağlantısı olan ve Avrupa'da

yaşayanlar, örgüt ideolojisini sefeli cihatla ilgili olan kişilerle paylaşmış ve biatlar dalga dalga artmıştır. Aşırı dinci grupların Kuran'ı yanlış okuması ve yorumlaması nedeniyle cihatçı örgütlere sempati artmakta ve insanlar yanlış yönlendirilmektedir. Bu sayede İŞİD'e inanan ve terör örgütüne katılan gruplar Avrupa'da da artmaktadır. (Zelin, 2017:100) Önce tek tek aidiyetler başlamış olup, sonunda hücre hücre Ortadoğu dışına taşınmış ve birçok kıtada İŞİD destekçileri kendi ülkelerinde varlığını sürdürmeye başlamıştır.

Örgütün bölgesel ve ülkesel gelişmesiyle birlikte tanınması artmış ve sempaticianları tarafından sosyal medyada hayran sayfası açılmasına kadar sanal dünyaya sızmıştır. Teknoloji sayesinde sınırların ortadan kaldırılması ve ulaşılabilirlik kolaylığı, İŞİD'in insan ve propaganda gücünü büyütmesine neden olmuştur. Önüne geçilemeyen bir yayılma ile Ortadoğu sınırlarını aşmış olan İŞİD, bu sayede küçük hücrelerini uyandırmış ve Avrupa'da da eylemlerine başlamıştır. Şimdiye kadar birçok sefeli cihatçı grup var olmuş ve kendi bölgelerinde faaliyetlerini sürdürmüştür. Az da olsa sınır dışı destekçileri yaşasa da bölgelerinden çıkamamışlardır. İŞİD'in tutarsız bir ideolojisi, tek başına gerçekleşmeyecek hedefleri olsa da, insanları inandırması ve Bağdadi'ye biat edecek kadar kişilere nüfuz etmesi olağan bir durum olarak değerlendirilmemektedir. Bu noktada örgütün internet kullanımı son derece önem taşımaktadır. İnternet ile birlikte sosyal medya hesapları sayesinde İŞİD ve destekçilerinin sınır sorunu ortadan kalkmış ve mesafe kalmamıştır.

3. İŞİD VE SOSYAL MEDYA

İnternet, küresel terörizm için çok önemli bir araçtır. Teröristler, iletişim, finans ve ulaşım için bölgesel veya ulusal ölçekte ziyade, küresel ölçekte hareket etmek için ticari ağlardan yararlanmaktadır. İnternet bu ticari ağlardan biridir. İnternet kullanımı, köktendinci terörizmin özelliklerinden biridir. İslamcı gruplar internetle ilgilenen ilk terörist örgütler değildir, fakat yeni teknolojinin değerini çabucak öğrenen örgütlerdir. İnternet, küresel terörizmi çeşitli şekillerde etkilemektedir. Bu, örgütsel bir araçtır ve küçük hiyerarşi veya altyapı ile yaygın gruplar arasında planlama, komuta etme, denetim ve iletişim için bir temel sağlamaktadır. Basit haritadan havadan fotoğraflara kadar, potansiyel hedefler hakkında geniş bir materyal yelpazesine erişebilen istihbarat toplamının bir aracı durumundadır. En değerli

kullanımlarından biri, terörist grupları motive eden mesajları, imgeleri ve fikirleri aktarmak için propaganda yapmaktır. Terörist gruplar, destekçilerden gelen bağışları talep ederek ve siber suçla (esas olarak sahtekarlık veya kredi kartı numaraları gibi mali verilerin çalınması) para toplama amacıyla web sitelerini, e-postaları ve sohbet odalarını kullanabilmektedir. (Lewis, 2005: 112)

3.1. Youtube Videoları

İŞİD, görsel unsurları fazlasıyla cesur kullanan bir terör örgütüdür. HD kalite ile çekilen videoları internetin birçok mecrasında kullanmaktadır. Bu görüntüler çoğunlukla infaz, işkence, ceza, yeni düzen ve tehdit içerikli propaganda söylemlerinden oluşmaktadır. Twitter, Facebook gibi anlık paylaşım alanları dışında tamamen videolardan oluşan Youtube, görüntüleri istenilen uzunlukta yayımlayabilecek bir alan olmasından dolayı, İŞİD tarafından tercih edilmektedir. Videolar El-Hayat Medya tarafından düzenlenerek video kanallarına yüklenmektedir. Ancak, son birkaç yılda şiddet içerikli görüntülerden dolayı, video paylaşım kanalları silinmiş ya da kapatılmıştır. İnternet yazıları genel olarak insanları fazlasıyla endişeli duruma getirmemektedir. Ancak yazılar bir fotoğraf ya da video ile desteklenirse ya da sadece video kullanılırsa, halkın algıları daha seçici bir duruma gelmektedir. Bunu kullanan terör örgütleri de interneti psikolojik savaş aracı olarak seçmektedir. Kullanılan işkence, infaz ya da saldırı görüntüleri tehdit edilen kişi ya da ülkeler için siber korku yaymakta ve halkı 'bizim de başımıza gelebilir' düşüncesi ile endişeye sevk etmektedir. Görüntülerde esir alınan askerlerin öldürülmesi, el, baş, boyun kesilmesi gibi şiddet kesitleri yayınlanırken, İŞİD'in ele geçirdiği kentlerde halkın sosyal yaşamından kareler de görüntülere yansımaktadır. Örgüt, videolarında hem korkutma hem de bulunduğu bölgede kurduğunu iddia ettiği İslam Devleti'ni ve huzurlu yaşam unsurlarını bulundurmaktadır. Mutlu çocuklar, elinde silahla İslam'a karşı gelenleri öldürmek gerektiğine inandırılmış gençler ve İŞİD'in sosyal hayat için ortaya koyduğu kurallar ile sakin bir hayat yaşayan aileler bu videolarda sıklıkla gösterilmektedir. En korkunç görüntüler ise kendisine karşı gelen esirlere karşı gösterdiği şiddet içerikli yayımlardır. Örgüt; kan, acı, korku ve işkence görüntülerini sansürlemeden internet ortamında, oluşturduğu hesaplarından yayınlamaktadır. Saldırıların görüntüleri genelde bir mesaj içermektedir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde

gerçekleşen 11 Eylül saldırısının ikiz kulelere yapılması 'ABD ekonomisine yapılan bir saldırı' olarak nitelendirilmiştir.(Weimann, 2004: 5)

3.2. Facebook Paylaşımları

İnsanların popüler olarak kullandığı internet, cep telefonu programları ve sosyal medya hesaplarına sızma ile insan avını sürekli hale getiren İŞİD, Facebook hesaplarını da aktif kullanmaktadır. Örgütün elinde olan bölgelerde savaşı ya da destekçiler ile birlikte çekilen fotoğrafların Facebook üzerinden yayınlanması, propaganda cümleler ile süslenmesi ve Kur'an ayetlerinden cümleler paylaşılması sosyal medya sayesinde dünyaya sunulmaktadır. Twitter, Youtube ve diğer sosyal medya mecralarına göre Facebook daha az kullanılmaktadır. Çünkü Twitter anlıktır ve birçok takipçiye anında ulaşmaktadır. Facebook ise belirli bir kişi sayısı ile sınırlıdır. Bu sebeple Facebook kullanan kişiler daha çok yakın çevresine seslenebilmektedir. Facebook şirketi yöneticileri, bu gibi illegal paylaşımların artmasından sonra birçok hesabı askıya almıştır. Buna karşılık İŞİD, Facebook kurucusu Mark Zuckerberg'i bir video ile tehdit etmiştir. Ancak bu video da diğer tehdit videoları gibi internette kaldırılmıştır. Facebook'un hesapları kapatması ve İŞİD'in paylaşımlarını engellemesi sebebiyle örgüt yeni bir yol seçmiş ve kendi Facebook sitesini kurmuştur. Selafacebook.com isimli sitenin varlığı fark edildiğinden hemen sonra yayın hayatına derhal son verilmiştir.

Sosyal medya, istihbarat örgütleri, istihbarat toplayan kurum, grup ya da yasa dışı örgütlerin gerek bilgi gerekse insan avını yapması için geniş bir alandır. Bu yolla kişiler, kurumlar, ülkeler hakkında kolayca bilgiye ulaşılabilir. Özellikle Facebook, site yapısı olarak kişilerin okudukları okulları ve ilişki durumlarını bile kişinin isteği doğrultusunda deşifre eden bir sosyal mecra. Terör örgütlerine insan devşirmek isteyen gruplar, arkadaş olarak ekledikleri insanların kişisel bilgilerini, (adı, soyadı, fotoğrafları, çalıştığı yer, mezun olduğu okullar, ilgi alanları, desteklediği şahsiyetler, izlediği filmler, okuduğu kitaplar, dini ve siyasi düşüncesi) arkadaş listesini, oturduğu şehri, şu anda nerede olduklarını, o anki ruh durumlarını, ülke siyaseti ya da gelişmeler hakkındaki düşüncelerini kolaylıkla ele geçirebilmektedir.

3.3. Twitter ile Terör Propagandası

İŞİD'in en yoğun şekilde kullandığı sosyal medya mecrası Twitter'dır. İngilizce ve Arapça'nın en fazla kullanılan dil olması sebebiyle hem Avrupa hem de Ortadoğu ülkelerinde var olan takipçilerine anlık ulaşmaktadır. Örgütün sosyal ağ kullanımını kapsamlı araştıran çalışmalardan biri de Brookings Institution tarafından sonuçları yayımlanan ve J.M.Berger, Jonathon Morgan tarafından gerçekleştirilen "İŞİD Twitter Sayımı"dır. Eylül 2014'te açıklanan araştırma sonucuna göre örgütle ilişkili 46.000 Twitter hesabı tespit edilmiş ve takibe alınmıştır. Buna göre İŞİD'i destekleyenlerin çoğunluğu Suriye, Irak ve Suudi Arabistan topraklarındadırlar. İŞİD'i destekleyenlerin beşte biri İngilizce, dörtte üçü ise Arapça konuşmaktadır.(Berger, Morgan, 2015: 3) Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi, Türkçe konuşan İŞİD destekçilerinin Twitter adreslerini incelemiş ve rapor hazırlamıştır. 15 Haziran 2015 ile 16 Haziran 2015 tarihlerini kapsayan araştırma sonucunda belirlenen 52 kelime ile tweet atan hesaplardan toplam 51.982 tweet toplanmış ve 4 ay incelenmiştir. Ancak zaman içinde incelenen 139 hesaptan 56'sı askıya alınmış olup, 83'ü aktif halde kalmıştır. (ORSAM, 2016: 11-12)

Özellikle İŞİD'in Twitter'ı yoğun bir şekilde kullanması ve bu sayede örgüte insan kaynağı devşirmesi dünyada ciddi tepkilere neden olmuştur. Bu sebeple Twitter yöneticileri üzerinde büyük baskı oluşturulmuş ve bu hesapların kapatılması istenmiştir. Twitter şirketi, platformun kullanım amacını aşan ve terör propagandası yapan hesapları askıya almaya başlamıştır. Medya araçları sayesinde bir terör örgütü sınır ötesinde yeni hücreler meydana getirmiş, uluslararası tehlikeyi artırmış, içten içe ülkelere sızmış ve kıtalardan Ortadoğu'ya savaşı akışını sağlamıştır. Yeni medya araçları ile tanınırlığı artan örgüt sefeli cihatçılığı, sınırları kırarak başka bir yöne taşmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sosyal medya günümüzde en çok kullanılan iletişim ve haberleşme ağı olarak öne çıkmaktadır. İnsanların birbiri ile olan kontaklarını sömürerek kötüye kullanan oluşumların başında da terör örgütleri gelmektedir. Kişilerin profillerini takibe alarak ilgi alanlarını, zaafalarını öğrenebilen örgütler, bu sayede profil sahiplerini kendi taraflarına çekmektedir. İŞİD, sosyal medyanın nimetlerinden yararlanarak sınır ve kıta ötesi

savaşı devşirmeyi gerçekleştirmektedir. Facebook yapısal olarak kullanıcıların yakın tanıdıkları kişileri ekledikleri ve takip ettikleri bir mecradır. Kullanıcı istemediği kişileri arkadaş olarak eklemekte ya da görmemektedir. Hesabın kişiselleştirilmesi sakıncalı kullanıcıları engellemektedir. Bu noktada ise yakın çevresinden terör örgütüne sempati duyan kişilerin, kullanıcılarla etkileşim sağlayarak kendi safına çekebilmesi mümkün olmaktadır. Facebook'ta paylaşılan fotoğraflar, karakter sınırlaması olmadan yazılan yazılar, mesajlaşma ve hatta FaceTime üzerinden canlı görüşme şansı ile bu site farklı ve diğerlerine göre dar bir alan sağlamaktadır.

Twitter, alan ve kullanım açısından çok daha geniş bir kitleye hitap etmektedir. Bu platformda da hesabı kişiselleştirme şansı olsa da, çoğu kullanıcı, takipçi sayısını arttırmak için profillerini kilit altında tutmamaktadır. Bu nedenle kullanıcılara ulaşan terör örgütü mensupları; vaatler, zaafılar hatta seçilmiş travmaları ile insanların can damarlarından vurarak onları; ezik, kaybetmiş, yalnız bir birey olarak tanımlamaktadır. Ardından onlara sadece kendilerinin yardım edebileceğine, birlikte yeni bir düzen kurabileceklerine inandırdıktan sonra saflarına çekmektedir. Psikolojik olarak çöküntü içinde ve kendisini ifade edecek bir ortam arayan sorunlu kişileri bulduktan sonra onları kullanan İŞİD, bu insanları saldırılarında kullanabilmektedir. Twitter'da konum bildirme, anlık yorum gönderebilme, fotoğraf ve video yükleme gibi özellikler yer almaktadır. Kişilerle daha yakın, birebir ve seri şekilde iletişimde olmanın mümkün olduğu Twitter, İŞİD tarafından daha sık kullanılmaktadır.

Youtube, video paylaşımların yapıldığı bir mecra olarak, İŞİD'in görsel propaganda yaptığı bir alandır. Her ne kadar 'içerik uygun değildir' ibaresi ile kaldırılmış videoları bulunsa da, dünyanın dört bir yanına dağılan sempatanlarının yüklediği işkence, ölüm, saldırı ve eylem görüntüleri paylaşım sitesinde bulunmaktadır. Yüksek kalitede çekilen videoların, genelde bir açık alanda çekildiği ve cellat diye tabir edilen kişilerin kafa kesme, silahla enseden vurma gibi yöntemlerle öldürdüğü ve kaydedildiği görülmektedir. Olumsuz görüntülerin yanında İŞİD'in işgal ettiği bölgelerdeki sosyal yaşam da videolarda yer almaktadır. Huzurlu, barış içinde yaşanan bir bölgede hüküm sürdüklerini kanıtlamak isteyen örgüt üyeleri, bu sayede huzur ve barışın kendilerinde olduğu yanılgısıyla sempatanlarını yanlarına çekmektedir.

Sosyal medya İŞİD'in son derece önem verdiği ve hatta bunu görev edinip sadece sorumluluğu sosyal medya mecraları olan sempatanları ile sürdürdüğü bir alandır. İnternet çağını son derece aktif kullanan, kullanıcıları nasıl yakalaması gerektiğini bilen ve kişilerin zayıf yönlerini kendisi için avantaja çeviren örgüt, bu sayede uzakları kendine yakın etmiş ve sınırları kaldırmıştır. Uzaktaki bir sempatanını yakınında tutarak zaman zaman eylemlerinde, zaman zaman da propagandalarında kullanmaktadır. Paylaştığı görsellerle, yazı ve paylaşımlarla hem tehdit hem de propaganda yapan İŞİD, şimdiye kadar sosyal medyayı en aktif ve kendine avantajla kullanan terör örgütü olmuştur.

KAYNAKLAR

- BERGER, J.M. and MORGAN.J. (2015), The ISIS Twitter Census Defining and describing the population of ISIS supporters on Twitter, U.S. Relations with the Islamic World Analysis Paper: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/isis_twitter_census_s_berger_morgan.pdf adresinden alındı.
- DEMİR, H. (2014), Yüzyıl Türkiye Enstitüsü-Selefiler ve Selefi Hareketi İŞİD Ne Kadar Sünnidir?, 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü: <http://www.21yyte.org/assets/uploads/files/selefiler%20son.pdf> adresinden alındı.
- LEWIS, A. (2005), The Internet and Terrorism, Proceedings of the Annual Meeting, American Society of International Law: Cambridge University Press: http://www.jstor.org/stable/25659982?seq=1#page_scan_tab_contents adresinden alındı.
- ORSAM. (2016), Türkçe Konuşan DEAŞ Destekçileri Üzerine Twitter Sosyal Ağ Analizi, Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi http://www.orsam.org.tr/files/Raporlar/205/205_TR.pdf adresinden alındı.
- WEIMANN, G. (2004), How Modern Terrorism Uses the Internet, United States Institute of Peace: <https://www.usip.org/sites/default/files/sr116.pdf> adresinden alındı.
- ZELİN, Y. AARON (2017), How Al-Qaeda Survived Drones, Uprisings, And The Islamic State, The Nature Of The Current Threat, The Washington Institute For Near

EastPolicy:
<http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus153-Zelin.pdf> adresinden alındı.